

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Notat

SEGES Innovation
Planter & Miljø

Notat omkring overordnet koncept for handleplaner indenfor de tre indsatsområder.	Ansvarlig	hmhm
	Oprettet	10-11-2022
Projekt: 7891 Vand væk fra dyrkningsmæssige værdifulde landbrugsjorder	Side	1 af 4

Indledning

For at løse udfordringerne med vandlidende og oversvømmede landbrugsjorder har de seneste års gentagne hændelser vist, at det kræver aktive handlinger. Handlinger og win-win løsninger som ofte kræver samarbejde mellem landmænd, myndigheder og andre aktører for at blive effektueret.

I projektet er der sidste år og i år indsamlet viden om udbredelse og hyppighed af vandlidende og oversvømmede landbrugsjorder, årsager, konsekvenser og mulige løsninger. Denne viden skal samles til et koncept for handleplaner for hvert af de tre indsatsområder 1) Kyst- og vandløbspåvirkede arealer; 2) Dræning og afvanding på bedriftsniveau; og 3) Tilpasning til vådere vejr og klimaforandringer.

Konceptet illustreres via eksempler, som skal samle erfaringsgrundlaget og bidrage til at lette udarbejdelsen af handleplaner for afvandingsproblemstillinger tilknyttet de tre indsatsområder.

Formålet med handleplanerne er, at landmanden evt. i samarbejde med myndighederne og andre aktører får planlagt og igangsat de mest effektive og økonomiske rentable løsninger ift. at undgå eller reducere problemerne med vandlidende eller oversvømmede landbrugsjorder.

Overordnet koncept

Planen er at lave en platform, hvor alt relevant materiale omkring vandlidende jorde samles. Det være sig både mulige årsager til vandlidende jorde, de økonomiske konsekvenser og handlemuligheder, og hvilke løsninger der er på de forskellige problemer til vandlidende jorde. Konceptet er delt ind i tre trin:

Trin 0: Temaside på landmand.dk

Trin 1: Årsagen og konsekvens ved vandlidende jorde på hver af de tre indsatsområder.

Trin 2: Løsninger til vandlidende jorde på hver af de tre indsatsområder.

Herunder beskrives indholdet på de tre trin:

Trin 0

På landmand.dk bliver der bygget en temaside, som indeholder offentlig tilgængeligt kortgrundlag, som bliver udstillet på et markblokkort. På kortet vil der være bluespots, havvandsstigning og vandstandsstigning i vandløb. Bluespot viser lavninger i terrænet, der vil fyldes med vand, hvis ikke der er kloakering eller nedsivning. Havvandsstigningskortet viser, hvilke arealer der bliver oversvømmet ved den valgte havvandstand. Kortet med vandstandsstigning i vandløb viser, hvor meget vandløbet vil brede sig ud, når vandstanden stiger med det valgte antal centimeter. På kortet er det muligt selv at skruer på, hvilke klimascenarier der skal vises. Landmanden kan med sit CVR-nr. søge sine egne marker frem og se hvor stort et areal, der overlapper med hver af de tre hændelser. Fx kan landmanden få en beregning af, hvor

stort et areal der vil have bluespots ved en given nedbørshændelse. På figur 1 er der et billede af, hvordan demosiden på landmand.dk ser ud i 2022.

Figur 1. Skærmdump fra demoversionen af Vand væk på landmand.dk. På kortet ses med gult, marker der hører til det søgte CVR-nr. Orange omrids er øvrige marker. Blå pletter på kortet viser områder med bluespots ved 15 mm nedbørshændelse. Den lysegrønne linje ved kysten viser, hvor højt vandstanden vil stige en 1 meters havvandsstigning.

Trin 1

Her samles de leverancer i projektet, som beskæftiger sig med årsagen til vandlidende jorde og konsekvensen af det. Her vil ligge følgende leverancer:

- Infografik om konsekvenser af våde landbrugsjorde
- Vejledning, der hjælper med at identificere årsager til vandlidende arealer på højbundslande
- Podcast, video og lignende om karakteren af problemerne med vand i de 3 indsatsområder
- Diverse juridiske afklaringer/konsekvensvurderinger.
- Rapport der beskriver konsekvenser af våde landbrugsjorde.
- Tidligere producerede videoer, der beskriver årsagen til vandlidende jorde.

Trin 2

I dette trin ligger de leverancer, som finder løsninger til de vandlidende arealer inden for de tre indsatsområder. Det vil være følgende leverancer:

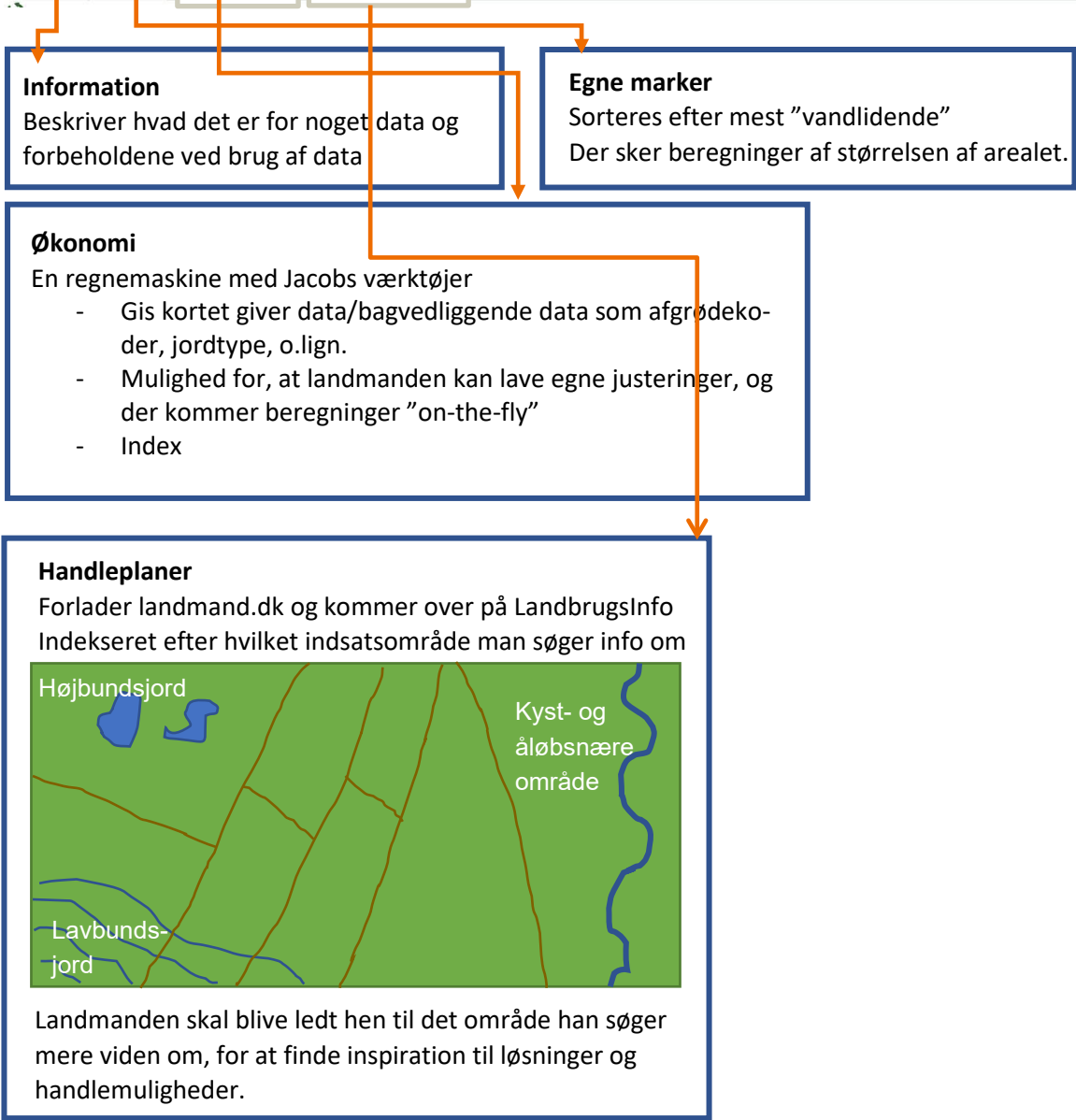
- Rapport med virkemidler indenfor hver af de tre indsatsområder
- Infografiker om virkemidler
- Artikler med resultater fra lokale forsøg med planering
- Vidensark om udvalgte virkemidler
- Rapport om effekten af planering
- Link til erfaringsdatabasen med inspiration fra virkelige cases
- Tidligere udarbejdet guide til dansk markdræning

Strukturen af konceptet

For at opnå synergieffekten af leverancerne og de tre trin beskrevet ovenfor, skal der være en overordnet indgang via landmand.dk. Landmanden kan her slå sine marker op og vælge at se, hvordan forskel-

lige scenarier vil påvirke jorden. Landmanden ved også allerede, hvilke områder der nu er vandlidende, og derfor vil kortet på landmand.dk kunne valideres med egne observationer. Når landmanden har fået et overblik over, hvilke arealer der i fremtiden vil være vandlidende, vil der blive indbygget en regnemaschine i kortet, som vil kunne bruges som beregningsværktøj til økonomiske konsekvensvurderinger ved fx ikke at investere i nye dræn.

Strukturen er illustreret i figur 2. Her starter man på landmand.dk og taster sit CVR-nr ind. I menuen til højre på kortet vælges det/de ønskede scenarie(er). I fanen "Information" vil der være beskrivelse af kortdata, og hvilke forbehold der er forbundet med at bruge data. Herfra vil der i fanen "Egne marker" komme en liste med de marker, der er ramt af det valgte scenarie og hvor stort et areal det dækker. I fanen "Økonomi" vil der kunne laves beregninger, som viser hvad det fx vil koste ikke at etablere dræn/vedligeholde dræne. Her skal der ligge information tilgængeligt omkring afgrøder, jordtype og lignende, som automatisk bliver taget med i beregningen. Som den sidste fane skal der være et link over til mere information på LandbrugsInfo. Her vil ligge de relevante leverancer omkring årsager/konsekvenser og løsninger til de vandlidende jorde. Her vil også kunne være link til fx viden omkring Klima-Lavbundsordningen på LandbrugsInfo, hvis det er det, der er problemet i dette område.

Figur 2. Figuren viser, hvordan konceptet med handleplaner skal struktureres omkring den fælles indgangsvinkel via landmand.dk.